

VISIE EN DOEL DIFFERENTIATIE OP HOOGBEGAAFDHEID

“De vraag is niet, wat de mens moet kunnen en weten teneinde zich in de bestaande sociale orde te kunnen voegen; maar wel, wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden. Pas dan kan de opgroeiende generatie de maatschappij steeds opnieuw met nieuwe krachten verrijken” (Rudolf Steiner).

In het vrijeschoolonderwijs wordt ernaar gestreefd een brede en evenwichtige ontwikkeling van denken, voelen en willen bij kinderen en jongeren te realiseren zodat zij innerlijk vrije, verantwoordelijke en moreel handelende volwassenen kunnen worden die in staat zijn en de wil hebben om hun handelen te richten op dat wat wenselijk is voor henzelf en voor de anderen en het andere in de wereld (Vereniging van Vrijescholen, 2013; zie verder Mayo, 2015).

Onderwijs in vrijescholen staat daarmee in dienst van de vorming van de persoon, zowel in individuele zin als in relatie tot de sociale gemeenschap waarin kinderen opgroeien (Vereniging van Vrijescholen, 2013). Hierbij gaat men er vanuit dat een kind niet als een onbeschreven blad ter wereld komt, maar eigen mogelijkheden, eigen talenten en eigen vraagstukken meebrengt die het wil ontwikkelen in relatie met anderen. De vrijeschool wil in het leven van een kind van betekenis zijn, kinderen ondersteunen en bemoedigen zodat ze hun meegebrachte talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen en zodat zij kunnen *worden wie ze zijn*, een veelgebruikt motto op vrijescholen. Aangezien vrijeschoolonderwijs wil bijdragen aan de persoonlijke vorming en aan de vorming om op volwassen wijze in de wereld te willen bestaan, is het leerplan niet zozeer puur gericht op verwerven van specifieke kennis en vaardigheden, maar op het op gang brengen van brede vormingsprocessen (Mayo, 2015).

Vrijescholen beogen dus onderwijs te bieden dat hoofd, hart en handen evenwichtig voedt en uitdaagt. Uitgangspunt is dat daartoe het denken, voelen en willen niet als losse kwaliteiten of vermogens worden aangesproken maar zodanig dat zij met elkaar in verbinding staan. De onderwijservaringen die worden geboden beogen leerlingen zowel cognitief aan te spreken en uit te dagen, als het gevoelsleven van het kind aan te spreken en te verrijken en om leerlingen uit te nodigen en te prikkelen om te komen tot initiatieven en handelen (Heb je dit kind gezien? - Saskia Snickers, 2018).

Het periodeonderwijs, zoals dat op alle vrije scholen in de wereld wordt gegeven, zowel op basis- als op voortgezet onderwijs, komt hier al aan tegemoet. Leerlingen krijgen hier de vrijheid om op eigen niveau de lesstof te verwerken, mits de basisstof in ieder geval in het periodeschrift staat. Hier staat de vrije school al sterk. Ook wordt bij verschillende vakken al naar boven toe gedifferentieerd, bv. bij Engels (Cambridge Engels), bij koorzang (A-koortje) en wis- en natuurkundekunde (Olympiade).

AANPAK RUDOLF STEINER COLLEGE

Concreet betekent dit, dat iedere leerling, zowel goed, adequaat of onder presterend, het onderwijs en de begeleiding moeten krijgen waar hij of zij om vraagt.

In het geval van leerlingen die boven de stof staan, betekent dit dat zij niet meer, maar andere dingen krijgen aangeboden. Leerlingen die dit willen, werken in principe twee keer per week tijdens de vaklessen aan eigen projecten, zij beslissen zelf welke lessen ze hiervoor kunnen missen. Dit werken zal plaatsvinden in de mediatheek (hoofd), het muzieklab (hart), het textiellab of het technisch lab (handen) en deze uren heten dan ook lab-uren. Bij deze keuze moet veel ruimte zijn voor autonomie en eigen verantwoordelijkheid. Voorwaarde is dat de leerling een project kiest waar hij of zij nog niets van weet of het nog nooit gedaan heeft.

Als een leerling ervoor kiest aan het lab-urenproject mee te doen, is dit een bindende afspraak. Dat wil zeggen dat de leerling het project afmaakt en niet na drie keer kan zeggen: "Toch maar niet". Juist het doorzetten als het lastig blijkt te zijn, is een belangrijke leerweg voor deze leerling, die gewend is dat de dingen vanzelf gaan.

De leerling werkt met een logboek, waarin hij of zij de planning en vorderingen vastlegt. Ook tekenen docenten (van de lessen die zij skippen) hierin aan, dat ze aanwezig zijn op school. De docent mag dit in principe niet weigeren: de leerling bepaalt of hij of zij de les kan missen. Voor de begeleiding van deze leerlingen zijn de volgende uren beschikbaar:

- in de 7^e klas 40 lesuur per jaar
- in de 8^e klas 20 lesuur per jaar
- in de 9^e klas 10 lesuur per jaar
- vanaf klas 10 werkt de leerling, mits deze vanaf klas 7 aan het project heeft deelgenomen, zelfstandig.

Ook is een bedrag voor eventuele materialen beschikbaar, per leerling wordt bekeken wat nodig is en of dit past binnen het HB-budget.

In het geval van onderpresteren gaat de leerling een traject in, waarbij (onder begeleiding van een specialist hoogbegaafdheid en/of orthopedagoog) wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de executieve vaardigheden.

Wat niet aan de orde zal zijn is versnellen: de leerling is gebaat bij verbinding houden met de eigen klas en zal hierbinnen moeten (blijven) functioneren. In het gehele traject wordt in onze HB-aanpak gezocht naar maatwerk-oplossingen. Mocht de school constateren dat een leerling wel gebaat is bij versnellen, dan zal hier zorgvuldig naar gekeken worden.

PEERGROEPEN

Wat is een peergroep?

Een peergroep is een groep mensen uit de samenleving die een vergelijkbare status, leeftijd, belang of belangstelling heeft, evenals gemeenschappelijke gedragscodes. Voor (hoog)begaafde kinderen is dit contact erg belangrijk, omdat zij zich vaak anders voelen. Het kan voor deze groep kinderen lastig zijn om ontwikkelingsgelijken te vinden. Dit heeft te maken met de a-synchrone ontwikkeling die hoogbegaafden doormaken: de ontwikkeling op sociaal, emotioneel en cognitief gebied kunnen sterk van elkaar verschillen. Daarnaast is dit

een heterogene groep, dat wil zeggen dat al deze leerlingen van elkaar verschillen, niet alleen in leeftijd, maar ook met betrekking tot hun capaciteiten en hun behoeften. Dat maakt dat er geen homogeen antwoord is op de vraag wat nu de meest passende vorm van onderwijs voor hen. De ontmoeting in de peergroep geeft hoogbegaafde kinderen de mogelijkheid om zichzelf te zijn binnen een veilige omgeving en zich sociaal, creatief en emotioneel te ontwikkelen.

Twee à drie keer per jaar wordt er een activiteit georganiseerd voor alle hoogbegaafde leerlingen (van de 7e tot en met de 12e klas) die dat willen. Dat kan zijn naar een museum, een kunstwandeling door de stad maken of met elkaar ergens in de stad warme chocomel met slagroom gaan drinken en kletsen over een thema.

Daarnaast worden wekelijks op een vast moment peergroep-bijeenkomsten georganiseerd. Leerlingen mogen hier één of twee lesuren per week aan deelnemen en kunnen elkaar hier ontmoeten. Deelname is op vrijwillige basis en gebeurt door middel van inschrijving, per lesuur is er plaats voor maximaal zestien leerlingen. Tijdens deze uren gaan de leerlingen met elkaar in gesprek, uitdagende spellen spelen, tekenen, puzzelen, schaken, haken enzovoort. De inbreng en behoefte van de leerlingen staat hierbij voorop. De samenstelling van de peergroep zal per moment verschillen, afhankelijk van welke leerlingen zich voor welk uur inschrijven.